

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla dr. Horváth Gábor ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Csákvári Tamás ügyvéd által képviselt **alperes** ellen eredeti állapot helyreállítása iránti perében a Veszprém Megyei Bíróság 2008. október 7. napján kelt 5.P.20.356/2008/9. számú ítélete ellen az alperes részéről 10. és 11. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - a Pp. 256/A § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül eljárva - meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az alperest 1.300.000.- (egymillió-háromszázezer) forint és késedelmi kamata megfizetésére kötelező részében - a rendelkezés előzetes végrehajthatóságára is kiterjedően - helybenhagyja, ezt meghaladóan hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy az állam javára, az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatóság Illetékfőosztályának külön felhívására fizessen meg 78.000.- (Hetvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, valamint a felperes javára 12.000.- (Tizenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezett rendelkezés kapcsán a felperes és az alperes oldalán 24.000.- (Huszonnégyezer) - 24.000.- (Huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási költség merült fel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy a felperes részére 15 napon belül fizessen meg 5.150.000.- Ft tőkét és annak 2008. január 25. napjától járó

késedelmi kamatát, valamint 593.840.-Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a bíróság a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az ítélet az 1.300.000.-Ft tőke és késedelmi kamatait illető részében előzetesen végrehajtható. Kötelezte a bíróság a peres feleket arra, hogy az eljárás során felmerült 369.000.-Ft eljárási illetékből a felperes 59.040.-Ft-ot, az alperes 309.960.-Ft-ot fizessen meg az állam javára, külön adóhatósági felhívásra.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a peres felek között 2007. augusztus 7. napján létrejött „szándéknyilatkozat” elnevezésű okirat adásvételi előszerződésnek minősül. Az írásbeli szerződés egyértelműen rögzíti a **FT** típusú autóbusz megvásárlására vonatkozó felperesi, illetve annak eladására irányuló alperesi szándékot és a vételárat. A felek az adásvételi előszerződést foglalóval biztosították.

A megyei bíróság a felek eltérő jogi álláspontja folytán vizsgálta, hogy a szerződés 4. pontja - mely szerint „jelen szerződés 2007. szeptember 15-ig érvényes. Amennyiben a vevő eddig az időpontig nem jelentkezik, illetve az adásvételi szerződés megkötésére vevő hibájából nem kerül sor, a fenti rendelkezés alapján a vevő a foglalót elveszíti.” - miként értelmezhető. Ennek során a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján értelmezte a szerződési nyilatkozatot. Megállapította, hogy a felek szerződési akarata nem arra irányult, hogy a szerződés 2007. szeptember 15. napjáig teljesüljön, vagyis a felperes a teljes vételárat kiegyenlítse. A felek ehelyett arra vállaltak kötelezettséget, hogy őket az előszerződés 2007. szeptember 15. napjáig köti, azaz az előszerződés hatályát veszíti akkor, ha az adásvételi szerződés megkötésére a felperes hibájából nem kerül sor.

A megyei bíróság kifejtette, hogy a felek egymással 2007. szeptember 15. napját követően felvették a kapcsolatot, azonban ennek pontos körülményei, folyamata nem állapítható meg. Nem fogadta el e körben "C" tanúvallomását, mivel úgy ítélte meg, hogy a tanúnak az ügyben anyagi érdekeltsége állt fenn. Bizonyítottanak találta azonban azt, hogy a felperes 2007. szeptember 15-ét követően további vételárrész-fizetést teljesített az alperes felé, mindösszesen 4.150.000.-Ft értékben, melyet az alperes elfogadott. Mindezek alapján a megyei bíróság úgy ítélte meg, hogy a felek között a gépjármű adásvétele tárgyában az adásvételi szerződés - ráutaló magatartással - létrejött.

A felek az adásvételi szerződésben teljesítési határidőt nem kötöttek ki, és az alperes a 2007. november 20-án kelt felszólítással tette a vételárhátralékot esedékessé. A felszólító levél tartalmát elemezve a megyei bíróság rámutatott arra, hogy az

alperes érvelésével szemben a felszólítás nem tartalmazott olyan jognyilatkozatot, mely a létrejött szerződést felbontotta volna.

A felek egyező előadása alapján a megyei bíróság megállapította azt is, hogy az alperes tudomással bírt a felperesnek a vételár kiegyenlítéséhez szükséges banki hitel felvételére irányuló szándékáról. Az alperes elmulasztotta azon nyilatkozatok megtételét, melyek szükségesek lettek volna a hitelügylet megkötéséhez. A megyei bíróság ezért a Ptk. 302. § (3) bekezdése alkalmazásával kiemelte, hogy a jogosulti késedelem a kötelezett egyidejű késedelmét kizárta.

A megyei bíróság megítélése szerint az alperes azon magatartására figyelemmel, hogy az adásvétel tárgyát képező járművet időközben harmadik személy részére értékesítette, a felperes jogszerűen élt az elállási jogával. A peres felek által az adásvételi szerződés megkötésével elérni kívánt cél az alperes szerződésszegése miatt nem valósulhatott meg. A felperes elállása folytán a szerződés a megkötésének idejére visszamenő hatállyal megszűnt, ezért elszámolásnak van helye.

A megyei bíróság az elszámolás keretében az alperest a foglaló, a további vételárrészletek valamint - felperes által az egyéb költségek fedezetére az alperes részére megfizetett - 350.000.-Ft megfizetésére kötelezte.

A megyei bíróság kifejtette továbbá, hogy az alperes által előterjesztett, "A" és "B" tanúkénti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványt a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján mellőzte. Ennek indokaként hivatkozott arra, hogy a szerződéskötés körülményeire, a „szándéknyilatkozat” elnevezésű blankettaszerződés tartalmának értelmezésére a peradatok elegendő bizonyítékul szolgáltak, ezért a tanúk meghallgatása szükségtelen volt.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezést terjesztett elő, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a megyei bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára, másodlagosan az ítélet megváltoztatását, és a felperes keresetének elutasítását kérte.

Hivatkozott arra, hogy a megyei bíróság a tényállást nem derítette fel teljes körűen és az részben iratellenes megállapításokat tartalmaz. Álláspontja szerint a megyei bíróság a döntése meghozatalakor kizárólag a felperes személyes előadását és az általa csatolt okiratok tartalmát vette figyelembe.

Kiemelte, hogy a felperesi keresettel kapcsolatos álláspontját a 2008. június 1-i tárgyalási határnapon szóban részletesen előadta, valamint tanúbizonyítási indítványt terjesztett elő. A meghallgatni kért tanúk közül "A" az adásvételi folyamatban kezdetektől tevékenyen részt vett, ezért a szándéknyilatkozat

keletkezésének körülményeiről nyilatkozni tudott volna. "B" a gépjármű kényszerértékesítésének módjáról tudott volna beszámolni. Az alperes kifogásolta, hogy a megyei bíróság a tanúbizonyítási indítványnak helyt adott, majd elmulasztotta a tanúkat a 2008. szeptember 30.-i hatánapra idézni, és ezt követően a tanúk meghallgatását mellőzte.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és az alperesnek a másodfokú eljárás költségeiben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a fellebbezés alaptalan, kizárólag a per elhúzását célozza. Az alperes az ellenkérelmét jelentős késéssel, 2008. június 16. napján terjesztette elő. Ellenkérelmében kártérítési igényeként a gépjármű kényszerértékesítése miatt 2.500.000.-Ft-ot jelölt meg. Ehhez képest a 2008. január 28. napján kelt levelében 3.800.000.-Ft kártérítési igényt érvényesített, egészen más jogcímeken. A 2008. június 30. napján tartandó tárgyalásig az alperes indítványt, nyilatkozatot nem tett, a tárgyaláson nem jelent meg. A felperes álláspontja szerint a tanúk meghallgatása szükségtelen lett volna, mivel egyrészt az alperes a kártérítési igényét nem megfelelő tartalommal terjesztette elő, másrészt a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján a jogvita elbírálható volt.

Rámutatott továbbá arra, hogy az alperes a kereseti követelést az elsőfokú eljárás során 1.300.000.-Ft erejéig elismerte, s az elsőfokú ítélet előzetes végrehajtásról való rendelkezése következtében e rendelkezés erejéig végrehajtási eljárás van folyamatban. Az elismerésre figyelemmel megalapozatlan tehát a fellebbezés annyiban is, hogy az a kereset teljes elutasítását kéri.

A fellebbezés részben, az alábbiak szerint alapos.

Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet felülbírálata során elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a megyei bíróság a döntése meghozatalakor az eljárási szabályok megtartásával, a törvényi előírásokkal összhangban járt-e el.

Ennek során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása során eljárási hibát vétett, mely azt eredményezte, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás nem kellően megalapozott.

A polgári perben érvényesülő kontradiktórius eljárási alapelvből következően a peres feleknek joguk van arra, hogy a perbe vitt jogvitáról álláspontjukat kifejtthessék, az érvényesített jog és az ellenfél tényelőadása kapcsán nyilatkozthassanak, és a bizonyítási teherről valamint a bizonyítandó tényekről való

- a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 3. § (3) bekezdése szerinti - bírói tájékoztatást követően bizonyítási indítványukat előterjeszthessék.

A Pp. 3. § (4) bekezdése valóban lehetőséget ad arra, hogy a bíróság a fél által felajánlott bizonyítást mellőzze, ennek feltételeit azonban az eljárási törvény szintén meghatározza. Egyrészt ennek a lehetőségnek a Pp. 2. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, tehát az egyéb alapelvekkel összhangban állónak kell lennie, másrészt a bíróságnak a mellőzés indokairól a Pp. 221. § (1) bekezdése értelmében számot kell adnia. A bizonyítási indítvány teljesítése akkor mellőzhető továbbá, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen.

A rendelkezésre álló peradatok alapján megállapítható, hogy a 2008. július 1. napján tartott tárgyaláson az alperes tanúbizonyítási indítvánnyal élt. Nyilatkozata szerint mindkét tanú a perben releváns kérdésekről, egyrészt az adásvételi szerződés megkötésének körülményeiről, a felek szándékáról, másrészt a kényszerértékesítés körülményeiről tudtak volna nyilatkozni. A megyei bíróság végzésével a tárgyalást elhalasztotta, és írásban tanúként idézni rendelte "A"-t és "B"-t. Ezt követően azonban a tárgyalásra a tanúk idézést nem kaptak, és a megyei bíróság a 2008. szeptember 30. napján tartott tárgyaláson, az alperes távollétében ítéletet hozott.

Ezen eljárás azt eredményezte, hogy a jogvita elbírálása szempontjából kiemelt jelentőséggel bíró kérdésekről, így az adásvételi szerződés megkötésének körülményeiről illetve a kényszerértékesítésről a bíróság az alperes álláspontjának ismerete nélkül és anélkül foglalt állást, hogy az alperes a bizonyításhoz fűződő eljárási jogosultságát gyakorolhatta volna.

Ezen kérdések tisztázása, mindkét fél álláspontjának ismerete a jogvita elbírálása szempontjából szükséges lett volna, ezért a megyei bíróság nem okszerűen és nem megalapozottan mellőzte az alperes által felajánlott tanúbizonyítást.

Az eljárásjogi szabálysértés az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát eredményezte, és a határozat érdemi felülbírálatának is gátját képezte.

A tényállás megalapozatlansága azonban nincs kihatással arra, hogy az alperes az elsőfokú eljárás során a felperes keresetét részben elismerte. Az alperes a felperes kereseti követelését 1.300.000.-Ft összeg erejéig elismerte (6. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal), azt nem vitatta, ezért az elsőfokú bíróság e körben

a döntése meghozatala alapjául szolgáló tényállást helyesen alapozta a felek egyező nyilatkozatára illetve az alperes elismerésére. Ítéletének tényállása ebben a részében kiegészítésre, pontosításra nem szorul, s ebben a tekintetben az elsőfokú döntés helyességét a felperesi kereset további részét illető tényállásbeli megalapozatlanság sem befolyásolja.

Az ítéletábra által követett gyakorlat szerint a kereseti követelés - részbeni - elismerése az alperes olyan eljárásjogi rendelkező cselekménye, amely - a tényállításokra vonatkozó beismeréstől eltérően - nem vonható vissza. Ezért az alperes elismerő nyilatkozatát a kereset teljes elutasítására irányuló fellebbezési kérelem sem érintheti, az elismerés figyelmen kívül hagyására a másodfokú eljárásban sincs lehetőség.

A megyei bíróság az alperest 1.300.000.-Ft és járulékainak megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést a Pp. 231. § d) pontja alkalmazásával a törvényi előírásoknak megfelelően nyilvánította előzetesen végrehajthatónak. Ezért a végrehajtás felfüggesztésére a másodfokú eljárásban a Pp. 240. § (2) bekezdése értelmében nem volt lehetőség.

Figyelemmel arra, hogy a felperes keresete az alperest 1.300.000.-Ft és járulékainak megfizetésére kötelező részében önállóan elbírálnak volt, az ítéletábra a Pp. 239. § szerint irányadó Pp. 213. § (2) bekezdése alkalmazásával részítéletet hozott. Az elsőfokú bíróság ítélt az alperest 1.300.000.-Ft és késedelmi kamata megfizetésére kötelező, valamint ezen rendelkezést előzetesen végrehajthatóvá nyilvánító részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, egyebekben a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára.

A megismételt eljárás során a megyei bíróságnak lehetőséget kell adnia arra, hogy a peres felek bizonyítási indítványait előterjeszthessék. A bizonyítási eljárást olyan körben kell lefolytatnia, hogy annak alapján megalapozott tényállást lehessen megállapítani, teret engedve mindkét fél álláspontjának kifejtésére. Ennek keretében a megyei bíróságnak - amennyiben az alperes tanúbizonyítási indítványát fenntartja - a meghallgatni indítványozott tanúkat meg kell hallgatnia. Ezt követően lesz a megyei bíróság abban a helyzetben, hogy a jogvita tárgyában megalapozott döntést hozhasson.

Az ítéletábra a jelen részítélettel jogerősen elbírált kérelemhez kapcsolódó másodfokú költségek viseléséről a PK. 154. számú állásfoglalás iránymutatásának megfelelően határozott. Az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 81. § (1) bekezdése

alapján köteles a személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illeték (78.000.-Ft) valamint a jogi képviselővel eljáró felperes ügyvédi munkadíjának (24.000.-Ft) a megfizetésére.

Az ítéltábla a hatályon kívül helyezéssel érintett rész körében a másodfokú perköltség összegét a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján csupán megállapította, annak viseléséről az új határozatot hozó bíróságnak kell döntenie.

Győr, 2009. június 5. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Lezsák József sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró